

Czas to pieniądz: koszt opóźnienia ratyfikacji umowy handlowej UE–Mercosur

W latach 2021–2025 Unia Europejska utraciła 183 mld euro eksportu oraz 291 mld euro produktu krajowego brutto (PKB) w wyniku braku ratyfikacji umowy handlowej UE–Mercosur. Szacunki te odzwierciedlają wartość bieżącą netto aktywności gospodarczej, która zostałaby zrealizowana, gdyby porozumienie weszło w życie zgodnie z pierwotnym harmonogramem w 2021 r. Skumulowana nominalna strata PKB – obejmująca zarówno utracony eksport, jak i niezrealizowane korzyści wynikające z poprawy dostępu do półproduktów oraz dywersyfikacji łańcuchów dostaw – odpowiada około 1,6% całkowitej produkcji gospodarczej UE. W ujęciu porównawczym jest to równowartość blisko dwóch lat nominalnego wzrostu gospodarczego Europy przy tempach obserwowanych w latach 2023–2024.

W przypadku dalszego odkładania ratyfikacji w 2026 r. skumulowane koszty będą nadal narastać. Łączna wartość utraconego eksportu wzrosłaby do 216 mld euro (zob. wykres 1), natomiast strata PKB osiągnęłaby poziom 344 mld euro. Dla zobrazowania skali: skumulowana utrata eksportu przekroczyłaby całkowitą roczną wartość handlu towarami między UE a Szwajcarią, czwartym co do wielkości partnerem handlowym Unii. Każdy dodatkowy miesiąc opóźnienia w 2026 r. oznaczałby około 4,4 mld euro utraconego PKB oraz 3 mld euro niewyeksportowanych towarów.

Ekonomiczne koszty opóźnień koncentrują się w sektorach, w których UE posiada trwałe przewagi konkurencyjne. Największe straty ponosi sektor sprzętu transportowego, gdzie luka eksportowa w scenariuszu sześciolatniego opóźnienia sięga 94 mld euro. Kolejne miejsca zajmują maszyny i urządzenia (23,8 mld euro), chemikalia (21,2 mld euro), żelazo i stal oraz sektor rolno-spożywczy (po 12,6 mld euro), a także farmaceutyki (11,5 mld euro).

Sektory te należą jednocześnie do kluczowych źródeł dynamiki gospodarczej UE. Farmaceutyki i chemikalia znajdują się wśród pięciu sektorów przemysłu o najwyższej wydajności pracy, natomiast sprzęt transportowy i maszyny plasują się w pierwszej dziesiątce. W przypadku sprzętu transportowego, chemikaliów oraz żelaza i stali sześć lat opóźnienia oznacza utratę sprzedaży odpowiadającą ponad dwóm rocznym budżetom badań i rozwoju (B+R) w każdym

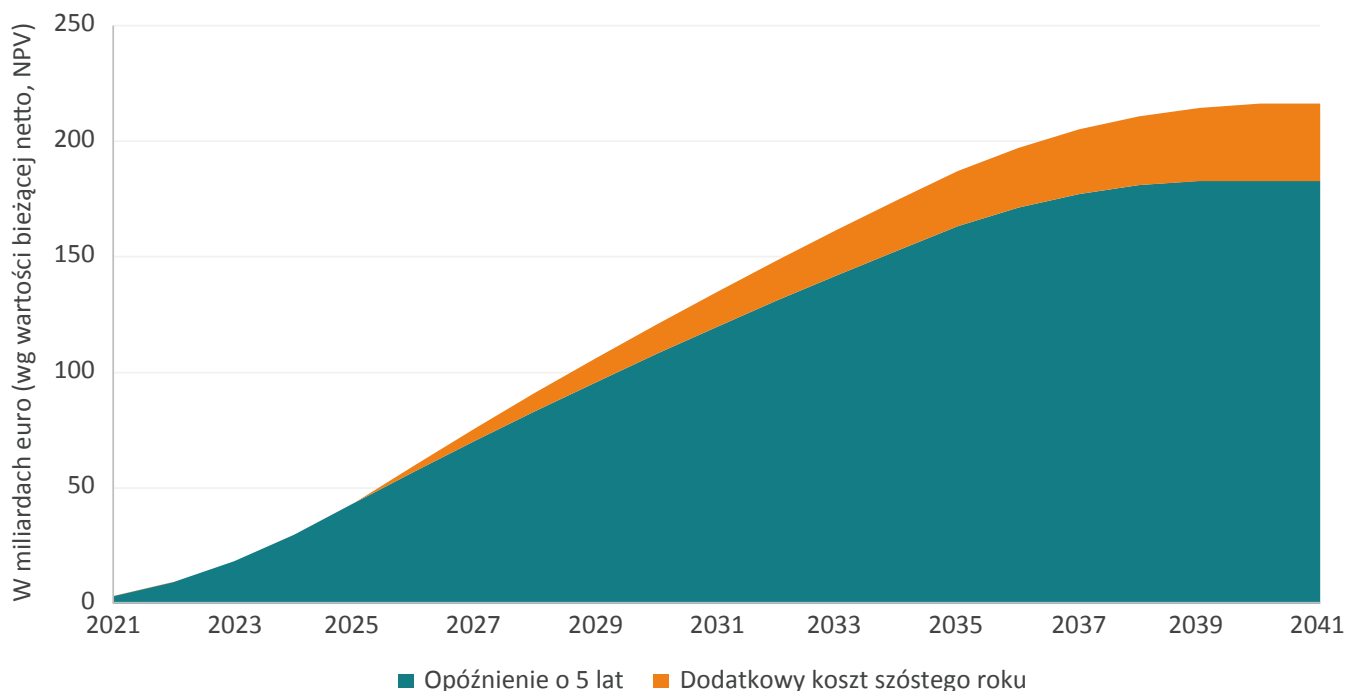
z tych sektorów. Straty odnotował również sektor usług: pięcioletnie opóźnienie przełożyło się na około 3 mld euro utraconego eksportu usług, skoncentrowanego głównie w handlu i logistyce (1,9 mld euro), łączności (0,6 mld euro) oraz usługach finansowych (0,4 mld euro).

Koszty opóźnionej ratyfikacji rozkładają się na wszystkie państwa członkowskie UE (zob. wykres 2). Najwyższe straty bezwzględne poniosły Niemcy – 71 mld euro, co odpowiada 1,7% PKB – w okresie jednoczesnego spowolnienia gospodarczego. Francja utraciła 38 mld euro eksportu, co odpowiada około jednemu roku nominalnego wzrostu gospodarczego, natomiast straty Włoch wyniosły 29 mld euro (około 1,6 roku wzrostu). Znaczące straty odnotowały również Hiszpania, Belgia, Niderlandy, Szwecja, Portugalia oraz Austria. Choć mniejsze, silnie zorientowane na eksport gospodarki poniosły relatywnie wysokie koszty: w Portugalii, na Węgrzech, w Belgii, Finlandii i Szwecji straty przekroczyły 1% krajowego PKB.

Skutki opóźniania umowy UE–Mercosur wykraczają poza bezpośrednie straty handlowe. W warunkach utrzymującej się niepewności regulacyjnej europejskie przedsiębiorstwa przekierowują inwestycje i kształtują łańcuchy dostaw z pominięciem krajów Mercosuru, co w dłuższym okresie może prowadzić do trwałego wykluczenia regionu z tych struktur. Prowadzi to do utraty udziałów rynkowych na rzecz Chin oraz stopniowego osłabienia pozycji gospodarczej UE w tym regionie. Opóźnienie ratyfikacji negatywnie wpływa również na odporność gospodarczą Unii, ograniczając jej preferencyjny dostęp do zasobów surowców krytycznych. W konsekwencji utrzymuje się zależność Europy od chińskich łańcuchów dostaw w zakresie kluczowych surowców.

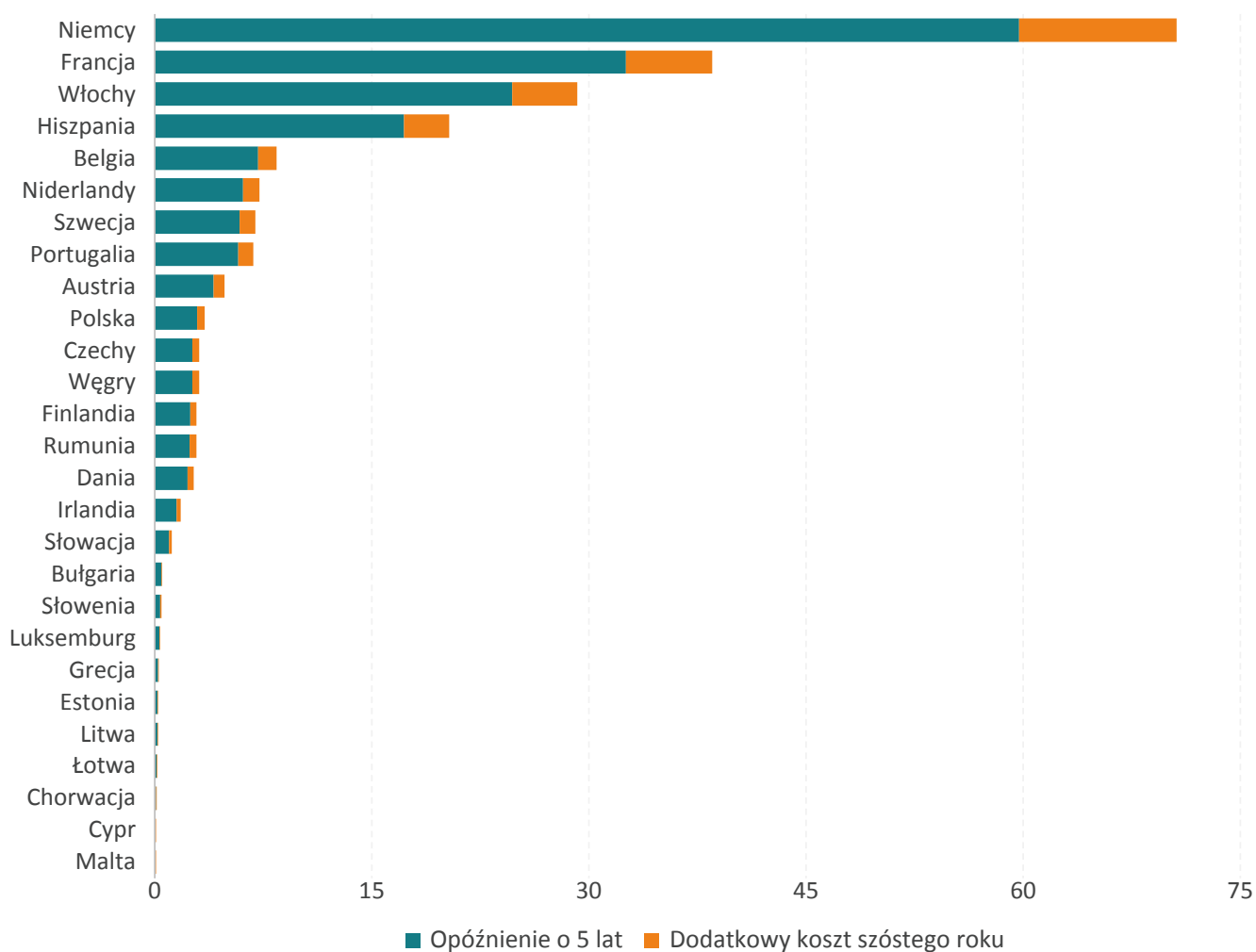
Koszt dalszej zwłoki znacząco przewyższa wagę pozostałych wątpliwości politycznych. Przedstawianie opóźnień jako bezkosztowej strategii umożliwiającej dalsze konsultacje nie znajduje potwierdzenia w danych ekonomicznych. Koszty te są wymierne, kumulują się i systematycznie rosną. Z perspektywy europejskich decydentów wniosek jest jasny: ratyfikacja umowy UE–Mercosur to nie tylko kwestia polityki handlowej, ale kluczowy element strategii wzmacniania wzrostu, konkurencyjności i odporności gospodarczej Unii.

WYKRES 1. SKUMULOWANA WARTOŚĆ UTRACONEGO EKSPORTU UE WSKUTEK BRAKU RATYFIKACJI UMOWY UE-MERCOSUR

Źródło: Opracowanie własne ECIPE.

WYKRES 2. UTRACONY EKSPORT PAŃSTW CZŁONKOWSKICH UE (W MLD EUR, WG WARTOŚCI BIEŻĄCEJ NETTO – NPV)

Źródło: Opracowanie własne ECIPE.